

Rezultat Pracy Intelektualnej O8

Zbiór metodologii nauczania

Lider Projektu: X-Event Sp. z o.o.; Zbijów Mały 8; 26-503 Mirów, www.wszystkoowinie.pl

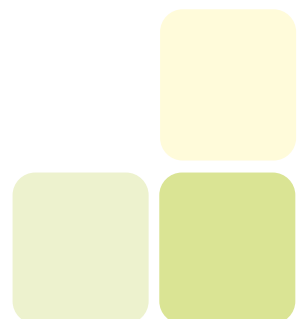
Erasmus+

Nazwa projektodawcy: X-Event Sp. z o.o.
Tytuł projektu: „Wykorzystanie nowoczesnych technologii do wspierania branży enologicznej w Europie”
Numer umowy: 2016-1-PL01-KA202-026716

Materiał współfinansowany w ramach Programu Unii Europejskiej Erasmus+

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

I. Wprowadzenie

Zbiór metodologii nauczania obejmuje analizę dostępnymi metod i technik nauki i nauczania. Obejmuje zakres wiedzy między innymi o inteligencjach wielorakich, mnemotechnikach czy kompetencjach kluczowych.

Zakres opracowania:

- I. Definicje
- II. Determinanty sukcesu nauczania
- III. Zasady dydaktyczne
- IV. System edukacyjny
- V. Konsultacje

II. Definicje

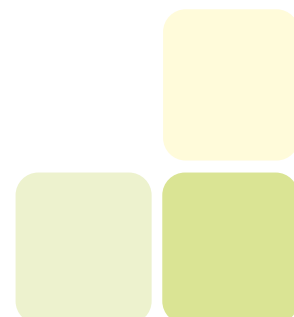
Dydaktyka – nauka o nauczaniu i uczeniu się; system uzasadnionych twierdzeń, hipotez dotyczących zjawisk zależności, prawidłowości uczenia się i nauczania oraz przekształcania tych zjawisk przez człowieka.

Dydaktyka szczegółowa (metodyka) to teoria nauczania, uczenia się poszczególnych przedmiotów na określonych szczeblach nauczania.

Zasady dydaktyczne/zasady nauczania - normy postępowania dydaktycznego, określające sposoby realizacji celów kształcenia. Celowo i systematycznie stosowany sposób nauki umożliwiający opanowanie wiedzy wraz z umiejętnością posługiwania się nią w praktyce.

Inteligencje wielorakie - (ang. multiple intelligences) – teoria opracowana przez Howarda Gardniera w 1983, która rozszerza definicję inteligencji poza umiejętności mierzone przez testy inteligencji. Wyodrębniono 8 bloków.

Mnemotechniki - (gr. mneme: pamięć) – nazwa różnorodnych sposobów ułatwiających zapamiętanie, przechowywanie i przypominanie sobie informacji na podstawie podobieństwa znaczeniowego czy formalnego lub skojarzenie ich z innymi elementami, ułożonymi rytmicznie, logicznie czy żartobliwie, co ułatwia zapamiętanie.

III. Determinanty sukcesu nauczania:

1. Określenie profilu uczestnika szkoleń/ użytkownika Bazy Wiedzy pod kątem między innymi:

cecha	Właściciel/ pracownik winnicy	Student okoloenologicznych kierunków	Miłośnik wina
wiek			
wykształcenie			
doświadczenie			
umiejętność podejmowania decyzji			

2. Określenie metod nauczania :

Metody podające:

- wykład informacyjny
- pogadanka
- opowiadanie
- opis
- prelekcja
- anegdota
- odczyt
- objaśnienie lub wyjaśnienie

Metody problemowe:

- wykład problemowy

Wykład problemowy jest ilustracją problemu naukowego lub praktycznego, jego pojawiania się, kierunków i sposobów jego rozwiązywania oraz konsekwencji wynikających z tego rozwiązania.

- wykład konwersatoryjny

Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych. Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają.

- klasyczna metoda problemowa

Cechą charakterystyczną tej metody jest dominacja uczenia się nad nauczaniem. Wzbudza ona wiarę uczestnika w siebie, utwierdza go w przekonaniu, że jest w stanie rozwiązywać coraz trudniejsze problemy.

- a) Wytworzenie sytuacji problemowej
- b) Formułowanie problemów i pomysłów ich rozwiązania
- c) Weryfikacja pomysłów rozwiązania
- d) Porządkowanie i stosowanie uzyskanych wyników w nowych zadaniach o charakterze praktycznym lub teoretycznym.

Metody aktywizujące:

- metoda przypadków

Metoda przypadków polega na rozpatrzeniu przez niewielką grupę uczestników opisu jakiegoś przypadku, na przykład na temat opracowań naukowych, produkcji czy procesu i wyjaśnieniu tego przypadku.

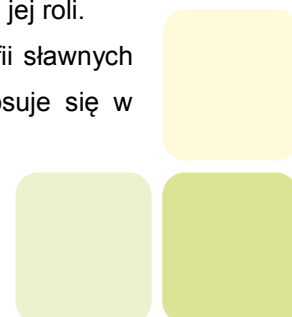
Po otrzymaniu opisu wraz z kilkoma pytaniami, na które należy odpowiedzieć, uczestnicy sami formułują dalsze pytania wyjaśniające ten przypadek.

- metoda sytuacyjna

Metoda sytuacyjna polega na wprowadzeniu uczestników w jakąś złożoną sytuację, za której takim lub innym rozwiązaniem przemawiają racje „za” i „przeciw”. Zadanie uczestników polega na zrozumieniu tej sytuacji oraz podjęciu decyzji w sprawie jej rozwiązania. Następnie uczestnicy muszą przewidzieć skutki tej decyzji.

- inscenizacja

Metoda inscenizacji polega na graniu roli w sytuacji fikcyjnej. Istotnym czynnikiem w tej metodzie jest odtwarzanie przez uczniów zachowań jakiejś postaci, wcielenie się w nią, przejęcie na siebie jej roli. Inscenizacje o charakterze realnym służą do odtwarzania wydarzeń historycznych, biografii sławnych ludzi, funkcjonowania instytucji lub organizacji. Inscenizacje o charakterze fikcyjnym stosuje się w

odtworzeniu bajek, legend, utworów literackich, scen z życia. Celem tej metody może być poznanie czegoś nowego, przeżycie lub udzielenie komuś pomocy terapeutycznej.

- gry dydaktyczne
- seminarium
- dyskusja dydaktyczna

- a) związana z wykładem
b) okrągłego stołu

Dyskusja okrągłego stołu to jedna z odmian dyskusji, której uczestnicy reprezentują odmienne, często przeciwstawne poglądy na określony temat. Jej celem jest znalezienie stanowiska słusznego, możliwego do przyjęcia przez obie strony. Celem spotkania jest wypracowanie wspólnych ustaleń możliwych do zaakceptowania przez obie strony.

- c) Wielokrotna

Polega na podziale uczniów na dwie grupy reprezentujące dwa odmienne stanowiska na dany temat. Każda z grup przygotowuje stosowne argumenty i stara się przekonać do swych racji przeciwników.

- d) burza mózgów

Polega na zebraniu jak największej ilości pomysłów celem rozwiązania jakiegoś problemu

- e) panelowa

Charakteryzuje ją istnienie dwóch ciał:

- dyskutujących ekspertów (panel)
- uczących się słuchaczy (audytorium).

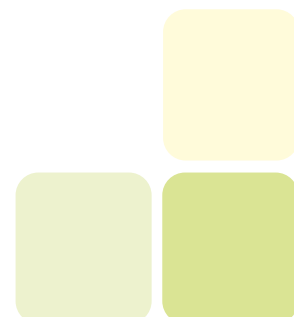
Najpierw wypowiadają się eksperci, wprowadzając w temat, potem dyskutują między sobą, a następnie głos może zabierać każda osoba z audytorium.

- f) metaplan

Jedną z technik prowadzenia dyskusji zwana inaczej „cichą dyskusją”. Polega ona na tym, że w czasie narady jej uczestnicy tworzą plakat, który jest graficznym skrótem dyskusji. Uczestnicy dyskusji zamiast zabierać głos, zapisują swoje myśli na kartkach określonego kształtu i koloru w krótkiej formie równoważników zdań. Następnie przypinają te kartki do arkusza papieru umieszczonego na tablicy lub planszy.

Metody eksponujące:

- film
- sztuka teatralna

- ekspozycja
- pokaz połączony z przeżyciem

Metody programowane:

- z użyciem komputera
- z użyciem maszyny dydaktycznej
- z użyciem podręcznika programowanego

Metody praktyczne:

- pokaz

Pokaz polega na demonstrowaniu uczestnikom naturalnych przedmiotów lub ich modeli, zjawisk, wydarzeń lub procesów i objaśnianiu ich istotnych cech.

- ćwiczenia przedmiotowe

Ćwiczenia przedmiotowe polegają na wielokrotnym wykonywaniu pewnych czynności dla nabycia wprawy i uzyskania coraz wyższej sprawności w działaniach intelektualnych i praktycznych. Szczególną rolę odgrywają w nauczaniu języków obcych.

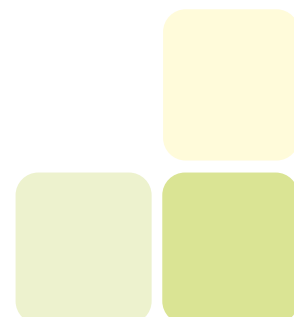
- ćwiczenia laboratoryjne

Podczas ćwiczeń laboratoryjnych uczestnicy samodzielnie przeprowadzają eksperymenty biologiczne, chemiczne czy fizyczne. Eksperymenty te pozwalają na formułowanie pewnych uogólnień, zilustrowanie wcześniej poznanych praw, zasad i reguł (tradycyjna metoda laboratoryjna) oraz ułatwiają uczestnikom przewidywanie nie znanych im jeszcze zjawisk i procesów (problemowa metoda laboratoryjna).

- ćwiczenia produkcyjne

Ćwiczenia produkcyjne sprowadzają się do bezpośredniej realizacji zadań wytwórczych. Przebiegają one według następującego schematu:

- uświadomienie sobie przez uczniów celu, warunków i środków oraz efektu końcowego realizacji danego zadania
- opracowanie projektów, rysunków i modeli prac, które mają być wykonane oraz harmonogramu czynności
- przygotowanie materiałów i narzędzi
- wykonanie prac

- samokontrola, kontrola i ocena wykonanych prac.

- metoda projektów

To metoda nauczania, w której uczestnicy realizują przedsięwzięcie w oparciu o przyjęte wcześniej założenia. Zadanie jest realizowane przez uczestników samodzielnie, ale koordynowane jest ono przez prowadzącego. To on określa merytoryczne ramy projektu, a uczestnicy sami wybierają sobie temat projektu.

Projekty mają rozwijać samodzielność, uczyć zbierania danych, dobierania i korzystania ze źródeł, prezentowania wyników. Projekty wykonuje się najczęściej grupowo. Jest to praca długoterminowa.

- metoda tekstu przewodniego

Ma ona charakter strukturalny; problem jest przedstawiony jako struktura o niewystarczającej ilości danych, która musi być uzupełniona przez uczestnika drogą poszukiwań. W tzw. tekście przewodnim są opisane kolejne kroki i zadania pośrednie, które pozwolą na rozwiązanie problemu. Prowadzący organizuje proces edukacyjny, a uczestnicy szukają informacji, pomysłów rozwiązań.

3. Wybrane sposoby nauczania / zdobywania wiedzy

- Książki branżowe, prasa branżowa, publikacje naukowe
- Kursy on line
- Szkolenie teoretyczne

- *wykłady*

- *Case study*

- Warsztaty praktyczne

- *zbiory*

- *cięcie*

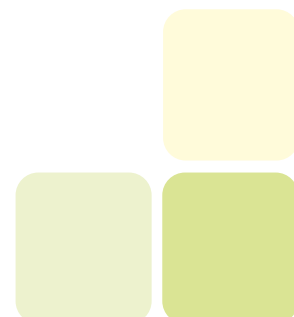
- *analiza chemiczne (laboratorium)*

- *ocena dojrzałości gron*

- Wymiana doświadczeń

- *spotkania członków stowarzyszeń*

- *degustacje wewnętrzne i zewnętrzne*

- *winiarskie komentowane konkursy*
- *konwenty*
- *dyskusje na forum/ stronie www projektu*
- *posty w mediach społecznościowych*
- *festiwale winiarskie i lokalne święta wina*
- *wydarzenia branżowe*
- *spotkania*

IV. Zasady dydaktyczne/zasady nauczania.

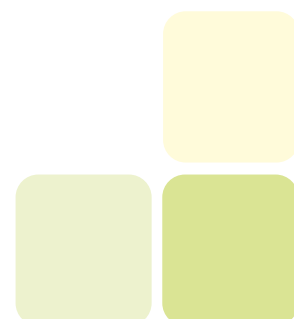
Zasady wpływające na skuteczność nauczania:

Zasady dydaktyczne : (Kupisiewicz Cz., 1996)

1. zasada pogłębłości
2. stopniowania trudności/ przystępności
3. zasada samodzielności (świadomego i aktywnego uczestnictwa w procesie kształcenia)
4. zasada systematyczności
5. zasada trwałości wiedzy
6. zasada związku teorii z praktyką

Dodatkowo w projekcie:

1. zasada efektywności
2. zasada kształtowania umiejętności uczenia się
3. zasada ustawiczności kształcenia
4. zasada naukowości
5. zasada korelacji
6. zasada indywidualizacji i zespołowości

Ad. 1 zasada pogłębłości (konkretności)

Bezpośrednie poznawanie rzeczy i zjawisk lub ich obrazowych przedstawień:

- do każdego pojęcia/ zagadnienia w Bazie Wiedzy przedstawione będą rysunki, grafiki wspomagające proces zrozumienia opisywanych zagadnień

Ad. 2 Zasada stopniowania trudności (albo przystępności wiedzy)

Uwzględnienie w nauczaniu właściwości rozwojowych uczestników poprzez odpowiedni do tego rozwoju dobór materiału nauczania oraz metody.

Reguły zasady stopniowania trudności.

1. przechodzenie od tego, co jest dla uczestnika bliskie, do tego, co dalsze
2. przechodzenie od tego, co dla uczestnika łatwiejsze, do tego, co trudniejsze
3. przechodzenie od tego, co uczestnikowi znane, do tego, co nowe i nieznanne
4. uwzględnianie różnic indywidualnych między uczestnikami

- każdy moduł podzielony będzie zawierał informacje o różnym stopniu trudności – od ogólnych do bardziej szczegółowych.

- każda moduł zaczynać się będzie od oznaczenia kluczowych zagadnień z odwołaniem do poprzednich / innych przerobionych lekcji (jeśli możliwe)

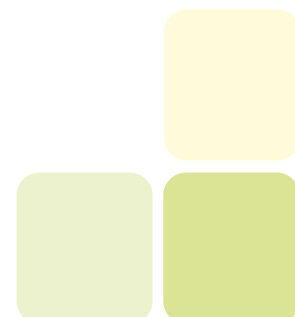
- każda moduł będzie opisywać zjawiska w możliwie przystępny sposób

- kurs pilotażowy będzie realizował te punkty, kurs on-line w miarę możliwości technicznych także

Ad. 3 zasada samodzielności

Zasada świadomości i aktywnego udziału uczestników w procesie kształcenia, zwana również zasadą samodzielności lub zasadą ograniczonej zależności od trenera:

- poznanie indywidualnych zainteresowań uczestników
- rozwój zawodowy uczestników
- stawianie w sytuacjach problemowych

- wdrażanie do indywidualnych jak i grupowych form pracy
- świadomego udziału w nabywaniu wiadomości oraz rozwijaniu umiejętności i nawyków;
- stworzenie warunków świadomej kontroli osiągniętych wyników.

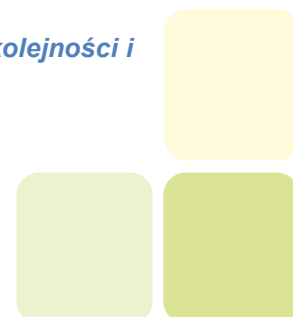
Realizacja tej zasady odbywa się poprzez:

1. kształtowanie motywacji uczenia się
2. stosowanie takich metod nauczania, jak metoda problemowa i metoda oparta na działaniu uczestników
3. ograniczanie aktywności trenera na korzyść rozwijania aktywności uczestników
4. dopuszczanie uczestników do współorganizowania procesu nauczania, np. ustalanie toku lekcji, przygotowanie materiału na lekcję (np. pomocy naukowej, sprawozdania)
5. wdrażanie uczestników do samokontroli.

Ad. 4 Zasada systematyczności (systemowości)

Reguły zasady systematyczności.

1. wprowadzenie nowych treści powinno być poprzedzone określeniem stanu wiedzy wyjściowej (należy nawiązywać do przyswojonej już wiedzy)
2. treści kształcenia należy realizować we właściwej kolejności
 - *kolejność realizowania treści określone zostały zgodnie z logiką poznawania zagadnień determinowane poprzez cykl wegetacyjny roślin i kolejność prac w cyklu rocznym na winnicy*
3. omawiane zagadnienia powinny dzielić się na punkty i podpunkty, która to systematyzacja ułatwia przyswajanie wiedzy
 - *każdy moduł będzie zawierał spis treści i podział zagadnień*
 - *każdy moduł lub lekcja będzie zawierała podsumowania i testy*
4. stale należy nawiązywać do materiału już opanowanego, wiązać jego poszczególne partie w całość, ukazywać logiczne związki i ich hierarchizację
 - *każda lekcja będzie zawierała odniesienia do poprzednich*
 - *materiał jest podzielony na etapy, które uczestnik realizuje w odpowiedniej kolejności i czasie*

5. należy odpowiednio rozłożyć powtórzenia materiału w czasie

- odpowiednio po 3, 5 lub 10 lekcjach (w zależności od objętości działu) będą robione podsumowania poszczególnych zakresów

6. uczestnik powinien przyzwyczajać się do systematycznego uczenia się

- system będzie umożliwiał wysyłanie przypomnień o kolejnych materiałach do przerobienia

Ad. 5 Zasada trwałości wiedzy:

Polega na tym, aby przeciwdziałać zapominaniu nabytych wiadomości i umiejętności poprzez stałe ich powtarzanie i utrwalanie:

- na początku każdej lekcji sprawdzenie wiedzy z poprzednich

- pod koniec lekcji – podsumowanie i usystematyzowanie wiadomości

- zadania domowe mające na celu utrwalenie wiadomości / przećwiczenie na własnej winnicy (jeśli posiada)

- przygotowane zostaną lekcje podsumowujące materiał w podziale na rozdziały

Ad. 6 Zasada wiązania teorii z praktyką

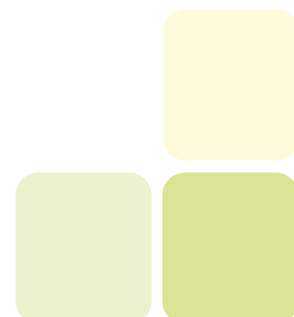
Polega na wykazywaniu praktycznej i życiowej przydatności wiedzy

oraz na wiązaniu nauki uprawy winorośli i produkcji wina z życiem zawodowym (branżowym).

- obejmuje kluczowe zagadnienia uprawy winorośli i produkcji wina i opisuje procesy trenowane podczas warsztatów

Dodatkowo w projekcie:

1. zasada kształtowania umiejętności uczenia się
2. zasada ustawiczności kształcenia
3. zasada efektywności
4. zasada naukowości
5. zasada korelacji
6. zasada indywidualizacji i zespołowości

ad. 1 Zasada kształcenia umiejętności uczenia się

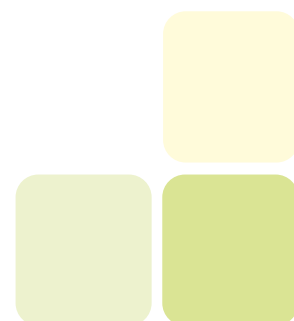
Uczenie się jest samodzielnym zdobywaniem wiedzy, więc rozwijanie tej umiejętności pracy umysłowej w procesie kształcenia jest szczególnie ważne.

Nauka powinna w dużej mierze bazować na samodzielnym zdobywaniu wiedzy, jest to podstawowy warunek wdrażania uczestników kursu do samokształcenia.

Ad. 2 Zasada ustawiczności kształcenia

Zasada ta wskazuje na potrzebę ciągłego aktualizowania zdobytej wiedzy, podnoszenia kwalifikacji, nadążania za rozwojem nauki i techniki, a szczególnie umożliwienie stałego rozwoju osobowości.

- zachęcanie do lektury pism branżowych
- zachęcanie do przeglądania wartościowych publikacji

V. System gwarantujący skuteczność nauczania:

1. System przekazywania wiedzy, pozwalający na pełne zaangażowanie uczestników w proces nauczania

- kurs będzie umożliwiał przypomnienie o kolejnych materiałach do przerobienia

2. Metoda oparta na teorii inteligencji wielorakich

8 odrębnych bloków:

Typ inteligencji	Przykładowy kierunek rozwoju	Kluczowe komponenty
logiczno-matematyczna	naukowiec, matematyk	Wrażliwość oraz zdolność do dostrzegania wzorców logicznych lub liczbowych; zdolność prowadzenia długiego ciągu rozumowania.
językowa	poeta, dziennikarz	Wrażliwość na dźwięk, rytmy i znaczenie słów; wrażliwość na różne funkcje języka.
przyrodnicza	biolog, ekolog	Wrażliwość na różnice pomiędzy gatunkami; zdolność do subtelnej interakcji z żyjącymi stworzeniami.
muzyczna	kompozytor, skrzypek	Wrażliwość na rytmy, wysokość i barwy dźwięków, ich rozumienie i zdolność do tworzenia; rozumienie form ekspresji muzycznej.
przestrzenna	pilot, nawigator, rzeźbiarz	Umiejętność trafnego postrzegania świata wzrokowo-przestrzennego i analizowania swoich pierwotnych percepcji.
cielesno-kinestetyczna	tancerz, sportowiec	Umiejętność kontrolowania własnych ruchów ciała i zręczność w radzeniu sobie z przedmiotami.
interpersonalna	terapeuta, sprzedawca	Umiejętność dostrzegania i właściwego reagowania na nastroje, temperament, motywacje i pragnienia innych ludzi.
intrapersonalna	osoba o szczególnej, trafnej samowiedzy	Dostęp do własnych uczuć, umiejętność ich rozróżniania oraz polegania na nich przy kierowaniu zachowaniem; znajomość własnych mocnych stron, słabości, pragnień i inteligencji.

3. Metoda warsztatowa - studium przypadku

- *zaplanuj winnicę*

- *zaplanuj swoje wino*

- *przyjmij enoturyste*

VI. Konsultacje

1. Małopolskie Stowarzyszenie Winiarzy (grupa docelowa)
2. Kuratorium Oświaty w Kielcach (metodologia nauczania)
3. Uniwersytet Rolniczy
4. Uniwersytet Ekonomiczny (Piotr Przybek)

